

Засновники журналу:
Подільський державний
аграрно-технічний університет
ПВНЗ «Хмельницький економічний
університет»
ПП «Інститут економіки, технологій
і підприємництва»,
Тернопільська державна
сільськогосподарська дослідна
станція Інституту кормів та
сільського господарства Поділля
НААН

Головний редактор:
Стельмашук А.М.,
д.е.н., професор

Заступник головного редактора:
Волощук К.Б.,
д.е.н., професор

Відповідальний секретар:
Печенюк А.В., к.е.н., доцент

Редакційна рада:
Іванишин В.В., д.е.н., проф.
Кулик С.М.
Смоленюк Р.П., к.е.н., доцент
Стельмашук А.М., д.е.н., проф.

Редакційна колегія:
Варченко О.М., д.е.н., проф.
Губені Ю.Е., д.е.н., проф.
Дем'яненко М.Я., д.е.н., проф., акад. НААН
Зінчук Т.О., д.е.н., проф.
Іванишин В.В., д.е.н., проф.
Лотоцький І.І., д.е.н., проф.
Лучик С.Д., д.е.н., проф.
Мазур Н.А., д.е.н.
Малік М.Й., д.е.н., проф., акад. НААН
Місюк М.В., д.е.н.
Пуценгейло П.Р., д.е.н., проф.
Рудик В.К., д.е.н., доцент
Саблук П.Т., д.е.н., проф., акад. НААН
Ульянченко О.В., д.е.н., проф., чл.-кор.
НААН
Чикуркова А.Д., д.е.н., проф.

Зарубіжні вчені

Павлов К.В., д.е.н., проф. (Росія)
Пармакли Д.М., д.е.н., проф. (Молдова)
Усенко Л.М., д.е.н., проф. (Росія)
Шмарловська Г.О., д.е.н., проф. (Білорусь)
Горнович Мірослав, хаб. д.е.н., проф.
(Польща)
Маркс-Бельська Рената, хаб. д.е.н.,
(Польща)

Наукові редактори:

Загнітко Л.А., к.е.н., доцент
Корженівська Н.Л., к.е.н., доцент
Пастух Ю.А., к.е.н., доцент
Петрушенко О.О., к.філ.н.
Сава А.П., к.е.н., с.н.с.
Сидорук Б.О., к.е.н., с.н.с.

ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЖУРНАЛ

3-4'2016 (62)

Зміст

<u>Економіка та інноваційний розвиток національного господарства</u>	
Дубик В.Я., Осідач О.Б. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	5
Мельник Л.М. ДІАГНОСТИКА СУЧАСНОГО СТАНУ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ПЕРЕХОДУ ДО СТАЛОГО РОЗВИТКУ	10
Бугайчук Н.В. ПЕРЕДУМОВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ТА СИСТЕМНИХ ЗМІН В ЕКОНОМІЦІ.....	15
Ткаченко І.В. СТАН ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ ЯК ІНДИКАТОР МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ.....	22
<u>Економіка та конкурентоспроможність підприємств</u>	
Варченко О.М., Липкань О.В. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	29
Свиноус І.В., Хомяк Н.В., Рудич О.О. РОЛЬ І МІСЦЕ ДЕРЖАВИ В ПРОЦЕСІ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	39
Мудрак Р.П., Мазур Ю.П. МАРКЕТИНГОВІ КАНАЛИ РОЗПОДІЛУ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ.....	43
Єгулов Ю.А. РОЗВИТОК ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ ПІДПРИЄМСТВА	50
Сітковська А.О. ІННОВАЦІЙНА СПРЯМОВАНІСТЬ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	57
Панухник Я.Г. СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У МУНІЦИПАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ....	60
Качан Д.А. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	66
<u>Економічна політика регіонального розвитку і місцеве самоврядування</u>	
Пархомець М.К. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ МОЛОЧНО-М'ЯСНОГО СКОТАРСТВА ТА ФАКТОРИ ЇЇ ФОРМУВАННЯ.....	71
Мащенко М.А. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ РЕГІОНУ НА ОСНОВІ SWOT-АНАЛІЗУ.....	80
Охота В.І. ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО ТУРИЗМУ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ.....	84
<u>Економіка природокористування та екологізація навколишнього середовища</u>	
Павлов К.В. ІННОВАЦІЙНА ЕКОЛОГІЯ ЯК ТЕОРЕТИЧЕСЬКА ОСНОВА ЕКОЛОГІЧЕСЬКОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ В ХОЗЯЙСТВЕННИХ СИСТЕМАХ ІНТЕНСИВНОГО ТИПА.....	89
Дзядикевич Ю.В., Гевко Б.Р. ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РЕСУРСОЗБРЕЖЕННЯ.....	103
<u>Демографія, зайнятість населення і соціально – економічна політика</u>	
Кліменко О.М., Степаненко В.О. ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНИХ РИЗИКІВ НА ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.....	108
Бабій О.М., Цуркан С.М. КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА РІВНЯ ВИКОРИСТАННЯ ПЕРСОНАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ...	112

Редактор:
Довгань О.М.

Рекомендовано до друку Вченою Радою Подільського державного аграрно-технічного університету, протокол № 7 від 21.04.2016 р.

Виходить щомісячно

Реєстраційне посвідчення
Серія КВ № 11715-586Р
від 08.08.2006 р.

Перереєстровано:
Реєстраційне посвідчення
Серія КВ № 19945-9745ПР
від 28.05.2013 р.

Затверджено:
Постановою Президії ВАК України
від 14 червня 2007 р.
№1-05/6 як наукове фахове видання
України (економічні науки)

Постановою Президії ВАК України
від 10 березня 2010 р. № 1-05/2 як
наукове фахове видання України
(економічні науки)

Наказ Міністерства освіти і науки
України від 13.07.2015 № 747 як
наукове фахове видання України
(економічні науки)

ISSN 2309-1533

ISSN 2310-4864 (ел. вар.)

Журнал «Інноваційна економіка»
в наукометричних базах:
РИНЦ –
http://elibrary.ru/title_about.asp?id=50859
INDEX COPERNICUS –
<http://journals.indexcopernicus.com/+p12420,3.html>

Підписано друку
27.04.2016 р.

Формат 70x108/16
Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк арк. 23,6

Тираж 300 прим.

Віддруковано з готових
діапозитивів в СМП «ТАЙП»
вул. Чернівецька, 44 б,
м. Тернопіль, 46000

Автори статей несуть відповідальність за достовірність наведеної інформації (точність наведених у статті даних, цитат, статистичних матеріалів тощо) та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб.

Висловлені авторами думки можуть не співпадати з точкою зору редакції.

Передрук дозволяється лише зі згоди автора.

Нагернюк Д.В. СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК ВИД АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ.....	119
Kostunets T.A. INFLUENCE OF EXTERNAL AND INTERNAL FACTORS ON PERSONNEL MANAGEMENT OF A MODERN ENTERPRISE.....	123
Маркетинг і ринкові відносини	
Подольчак Н.Ю., Вішка І.С. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР НА ОСНОВІ МАТРИЦІ ВІДМІННОСТЕЙ.....	126
Кравченко Н.В. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ СИСТЕМ.....	134
Шеленко Д.І., Жук О.І., Баланюк С.І. РОЛЬ ПІДПРИЄМСТВА У ТОРГОВЕЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	140
Прімерова О.К., Овчинніков А.Ю. АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЛІКВІДНОСТІ АКЦІЙ НА ПРИКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЇ БІРЖИ «ПФТС»...	145
Дзюбенко Л.І. БАГАТОВЕКТОРНЕ ОЦІНЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МОБІЛЬНИХ БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ЗАСАДАХ СИСТЕМ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ІНДИКАТОРІВ.....	150
Фінансово-кредитна і грошова політика	
Руська Р.В., Алілуйко А.М. МОДЕЛЬ ВПЛИВУ ВНЕСКІВ (ВКЛАДІВ) НА КРЕДИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ В КРЕДИТНІЙ СПІЛЦІ.....	155
Кириченко К.В. ОЦІНКА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ДЕПОЗИТНИХ ТА КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ КРЕДИТНИХ УСТАНОВ В УКРАЇНІ.....	163
Маринчак Л.Р., Клим'юк Т.Я. ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ДЕПОЗИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ У КОНТЕКСТІ ЇХ АДАПТАЦІЇ ДО СУЧАСНИХ УМОВ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	169
Сидор Г.В. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ КРЕДИТНИХ КООПЕРАТИВІВ.....	175
Жихарцева О.О. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВО-ПРОМИСЛОВИХ ГРУП.....	181
Стефанюк У.Ф. ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.....	185
Краківський Ю.С. СУЧАСНИЙ СТАН СТРАХОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОЇ СФЕРИ.....	190
Статистика, облік, аналіз та аудит	
Пуцентейло П.Р., Гуменюк О.О. СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	196
Крюкова І.О. АУДИТ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.....	205
Попова В.Д. ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	211
Кузь В.І. КОНЦЕПЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО ОБЛІКУ.....	215
Інформаційні технології та економічна безпека	
Стельмашук А.М., Стельмашук Ю.А. РОЗВИТОК МЕРЕЖЕВИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ЯК СЕРВІСНИЙ ЗАХІД ЗРОСТАННЯ МАСШТАБІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА	222
Кузьміна О.М., Яремко С.А. ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	230
РЕФЕРАТИ.....	236
АВТОРИ НОМЕРА.....	285
ВІТАННЯ З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ.....	291

Founders of the journal:
 Podolskyi State Agrarian and Technical University
 Private Institution of Higher Education “Khmelnitskyi economical University”
 Private enterprise “Institute of Economics, Technologies and Entrepreneurship”
 Ternopil State Agricultural Experimental Station of the Institute of Feeds Research and Agriculture of Podillia of NAAS

Chief editor:
 Stelmashchuk A.M.,
 Dr.econ.sc., prof.

Deputy chief editor:
 Voloschuk K.B.,
 Dr.econ.sc., prof.

Executive Secretary:
 Pecheniuk A.V.,
 Candidate of Economic Sciences,
 associate professor

Editorial Council
 Ivanyshtyn V.V., Dr.econ.sc., prof.
 Kulyk S.M.
 Smoleniuk R.P., Cand.econ.sc., assoc. prof.
 Stelmashchuk A.M., Dr.econ.sc., prof.

Editorial Board:
 Varchenko O.M., Dr.econ.sc., prof.
 Hubeni Yu.E., Dr.econ.sc., prof.
 Demianenko M.Y., Dr.econ.sc., prof., acad. of NAAS
 Zinchuk T.O., Dr.econ.sc., prof.
 Ivanyshtyn V.V., Dr.econ.sc., prof.
 Lototskyi I.I., Dr.econ.sc., prof.
 Luchyk S.D., Dr.econ.sc., prof.
 Mazur N.A., Dr.econ.sc.
 Malik M.Y., Dr.econ.sc., prof., acad. of NAAS
 Misiuk M.V., Dr.econ.sc.
 Putsenteilo P.R., Dr.econ.sc., prof.
 Rudyk V.K., Dr.econ.sc., assoc. prof.
 Sabluk P.T., Dr.econ.sc., prof., acad. of NAAS
 Ulianchenko O.V., Dr.econ.sc., prof., corresponding member of NAAS
 Chykurkova A.D., Dr.econ.sc.

Foreign scientists:
 Pavlov K.V., Dr. econ.sc., prof. (Russia)
 Parmakli D.M., Dr. econ.sc., prof. (Moldova)
 Usenko L.M., Dr. econ.sc., prof. (Russia)
 Shmarlovska G.O., Dr.econ.sc., prof. (Belarus)
 Gornowicz Miroslaw, Dr. hab., prof. UWM (Poland)
 Marks-Bielska Renata, Dr. habil (Poland)

Scientific editors:
 Zahnitko L.A., Cand. Sc. (Econ.), Assoc. Prof.
 Korzhenivska N.L., Cand. Sc. (Econ.), Assoc. Prof.
 Pastukh Yu.A., Cand. Sc. (Econ.), Assoc. Prof.
 Petrushenko O.O., Cand. Sci. (Philological) Assoc. Prof.
 Sava A.P., Cand. Sc. (Econ.), senior research fellow
 Sydoruk B.O., Cand. Sc. (Econ.), senior research fellow

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and Production journal

3-4'2016 (62)

Contents

<u>Economy and innovative development of the national economy</u> Dubyk V.Ya, Osidach O.B. INNOVATION ACTIVITY AS PRESUPPOSITION OF STABLE DEVELOPMENT OF NATIONAL ECONOMY	5
Melyuk L.M. DIAGNOSTIC OF THE CONTEMPORARY STATE OF UKRAINIAN ENGINEERING INDUSTRIES IN THE CONTEXT OF TRANSITION TO SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....	10
Buhaichuk N.V. BACKGROUNDS FOR MODERNIZATION OF SOCIAL COMPLEX OF UKRAINE IN TERMS OF TRANSFORMATIONS AND SYSTEMIC CHANGES IN THE ECONOMY.....	15
Tkachenko I.V. STATE OF THE UKRAINIAN PENSION FUND AS AN INDICATOR OF MACROECONOMIC INDEXES.....	22
<u>Economy and competitiveness of the enterprises</u> Varchenko O.M., Lypkan O.V. METHODOLOGICAL APPROACHES TO ASSESSING THE INVESTMENT ACTIVITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES	29
Svynous I.V., Khomiak N.V., Rudych O.O. ROLE AND PLACE OF THE STATE IN THE PROCESS OF REPRODUCTION OF THE MAIN MEANS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES.....	39
Mudrak R.P., Mazur Yu.P. MARKETING CHANNELS FOR DISTRIBUTION OF PRODUCTS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES: STATUS, TENDENCIES AND PERSPECTIVES.....	43
Yegupov Yu.A. DEVELOPMENT OF APPROACHES TO THE FORMATION OF THE PRODUCTION PROGRAM OF THE ENTERPRISE.....	50
Sitkovska A.O. INNOVATIVE ORIENTATION FOR INCREASING COMPETITIVENESS OF AGRICULTURAL ENTERPRISES.....	57
Panukhnyk Ia.H. SOCIALLY RESPONSIBLE ACTIVITY AS A TOOL FOR MODERNIZATION OF TECHNOLOGIES FOR ENTERPRISE MANAGEMENT IN MUNICIPAL ECONOMIC SYSTEM.	60
Kachan D.A. PRIORITY AREAS FOR THE DEVELOPMENT OF RESOURCE ENSURING ACTIVITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES.....	66
<u>The economic policy of regional development and local government</u> Parkhomets M.K. COMPETITIVENESS OF DAIRY AND BEEF CATTLE AND FACTORS OF IT'S FORMATION	71
Mashchenko M.A. MANAGEMENT OF ECONOMIC SECURITY OF REGION BASED ON SWOT-ANALYSIS.....	80
Okhota V.I. INVESTMENT AND INNOVATIVE POTENTIAL OF MEDICAL AND HEALTH TOURISM IN TERNOPII REGION.....	84
<u>Environmental economics and ecologization of the environment</u> Pavlov K.V. INNOVATIVE ECOLOGY AS THE THEORETICAL BASIS OF ECOLOGICAL MODERNIZATION IN ECONOMIC SYSTEMS OF INTENSIVE TYPE	89
Dziadykevych Yu.V., Hevko B.R. THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF RESOURCE SAVING	103
<u>Demography, population employment and social - economic policy</u> Klimenko O.M., Stepanenko V.O. INFLUENCE OF ENVIRONMENTAL RISKS ON WORKING CAPACITY OF POPULATION IN UKRAINE.....	108
Babii O.M., Tsurkan S.M. COMPREHENSIVE ASSESSMENT OF THE LEVEL OF THE USE OF WORKFORCE AT INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	112

<p>Editor: Dovhan O.M.</p> <p>Recommended for publication by the Scientific Council of Podolskyi State Agrarian and Technical University, protocol № 7 from 21.04.2016</p> <p>Periodicity - once a month</p> <p>Licence of government registration of printed mass media KB № 11715-586P from 08.08.2006</p> <p>Re-registered: Licence of government registration of printed mass media KB № 19945-9745IIP from 28.05.2013</p> <p>Approved: as a scientific professional editions of Ukraine (Resolution of the Presidium of the Higher Attestation Commission of Ukraine: № 1-05/6; issued 14.06.2007)</p> <p>as a scientific professional editions of Ukraine (Resolution of the Presidium of the Higher Attestation Commission of Ukraine: № 1-05/2; issued 10.03.2010)</p> <p>by the Order of Ministry of Education and Science of Ukraine from 13.07.2015, No 747 as scientific professional editions of Ukraine (economic sciences)</p> <p>ISSN 2309-1533 (Print) ISSN 2310-4864 (Online)</p> <p>The journal "Innovative economy" is included in the international scientometric databases:</p> <p>RYNTS – http://elibrary.ru/title_about.asp?id=50859</p> <p>INDEX COPERNICUS – http://journals.indexcopernicus.com/+,p12420,3.html</p> <p>Signed for printing 27.04.2016</p> <p>Format 70x108/16. Offset paper. Printing is offset. Con. print pages 23,6</p> <p>Circulation is 300 copies.</p> <p>It has been printed from ready slides in SMP «TYPE» str. Chernivetska, 44, Ternopil, 46000</p> <p>The authors of the articles are responsible for the authenticity of the information (the accuracy of the presented information in the article, quotations, statistical materials, etc.) and for violation of intellectual property rights of others. Opinions expressed by the authors may not reflect the views of the editors. Reprinting is permitted only with the consent of the author.</p>	<p>Naherniuk D.V. RURAL GREEN TOURISM AS A KIND OF ALTERNATIVE INHABITANTS' EMPLOYMENT..... 119</p>
	<p>Kostunets T.A. INFLUENCE OF EXTERNAL AND INTERNAL FACTORS ON PERSONNEL MANAGEMENT OF A MODERN ENTERPRISE ..... 123</p>
	<p>Marketing and market relations</p> <p>Podolchak N.Yu., Vishka I.S. STRATEGIC DIRECTIONS FOR DEVELOPMENT OF PERSONNEL AT ENTREPRENEURIAL STRUCTURES ON THE BASIS OF THE MATRIX OF DIFFERENCES 126</p>
	<p>Kravchenko N.V. INSTITUTIONAL ENVIRONMENT OF PRODUCTION SYSTEMS INTELLECTUALIZATION..... 134</p>
	<p>Shelenko D.I., Zhuk O.I., Balaniuk S.I. THE ROLE OF ENTERPRISE IN TRADE ACTIVITY..... 140</p>
	<p>Primierova O.K., Ovchynnikov A.Yu. ANALYSIS OF LIQUIDITY DYNAMICS OF SHARES IN CASE OF PFTS STOCK EXCHANGE..... 145</p>
	<p>Dziubenko L.I. MULTI-LEVEL EVALUATION OF THE ACTIVITY OF MOBILE BUILDING ORGANIZATIONS ON THE BASIS OF SYSTEMS OF FUNCTIONAL AND ECONOMIC INDICATORS..... 150</p>
	<p>Financial-credit and monetary policy</p> <p>Ruska R.V., Aliiuko A.N. THE MODEL OF CONTRIBUTIONS (DEPOSITS) TO THE CREDIT PORTFOLIO IN THE CREDIT UNION.. 155</p>
	<p>Kyrychenko K.V. ASSESSMENT OF RELATIONSHIPS OF DEPOSIT AND CREDIT TRANSACTIONS WITH CREDIT INSTITUTIONS OF UKRAINE ..... 163</p>
	<p>Marynchak L.R., Klymiuk T.Ya. VECTORS OF DEVELOPMENT OF DEPOSIT POLYCY OF DOMESTIC BANKS IN THE CONTEXT OF THEIR ADAPTATION TO MODERN CONDITIONS OF ECONOMIC UNCERTAINTY..... 169</p>
	<p>Sydor H.V. PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF RURAL CREDIT COOPERATIVES..... 175</p>
	<p>Zhykhartseva O.O. FOREIGN EXPERIENCE OF ACTIVITY OF FINANCIALLY INDUSTRIAL GROUPS..... 181</p>
	<p>Stefaniuk U.F. STATE SUPPORT OF FORMATION OF RESOURCE POTENTIAL OF FARMER ECONOMIES..... 185</p>
	<p>Krakovskiy Yu.S. THE CURRENT STATE OF INSURANCE COVERAGE OF SUBJECTS IN THE AGRARIAN SPHERE..... 190</p>
	<p>Statistics, accounting, analysis and audit</p> <p>Putsenteilo P.R., Humeniuk O.O. STRATEGIC ANALYSIS AS AN IMPORTANT ELEMENT OF ENTERPRISE MANAGEMENT ..... 196</p>
	<p>Kryukova I.A. AUDIT OF SOCIAL RESPONSIBILITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES AS A TOOL TO ENSURE SOCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF RURAL AREAS..... 205</p>
	<p>Popova V.D. ANALYSIS PROBLEMS OF FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITY OF THE ENTERPRISE..... 211</p>
	<p>Kuz V.I. CONCEPT OF STRATEGIC ACCOUNTING..... 215</p>
	<p>Information technology and economic security</p> <p>Stelmashchuk A.M., Stelmashchuk Yu.A. DEVELOPMENT OF NETWORK ECONOMIC SYSTEMS AS A SERVICE MEASURE FOR INCREASING DIMENSIONS OF PRODUCTION EFFICIENCY ..... 222</p>
	<p>Kuzmina O.M., Yaremko S.A. THE PROBLEMS OF INFORMATIZATION OF SMALL AND MEDIUM ENTERPRISES IN UKRAINE ..... 230</p>
	<p>ABSTRACTS ..... 236</p>
<p>INFORMATION ABOUT THE AUTHORS..... 285</p>	
<p>CONGRATULATIONS OF THE ANNIVERSARY..... 291</p>	

УДК 338.48:379.845

Нагернюк Д.В.,
к.е.н., старший викладач кафедри туризму
та готельно-ресторанної справи
Уманський національний університет садівництва

СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК ВИД АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Naherniuk D.V.,
cand.sc.(econ.), senior lecturer of the department
of tourism and hotel and restaurant business
Uman National University of Horticulture

RURAL GREEN TOURISM AS A KIND OF ALTERNATIVE INHABITANTS' EMPLOYMENT

Постановка проблеми. Процеси соціально – економічних трансформацій, що відбуваються в аграрному секторі економіки України, зумовлюють пошук нових нетрадиційних організаційно – правових форм підприємництва, спрямованих на забезпечення економічного зростання. В умовах загального скорочення зайнятості в аграрному секторі доцільною є переорієнтація, диверсифікація видів діяльності тут як за рахунок виробництва певних товарів, так і продукування суспільних благ і послуг. Альтернативні форми зайнятості надають додаткові можливості для повнішого та результативнішого використання трудових ресурсів домогосподарств, підвищення їх доходів. Йдеться про несільськогосподарську зайнятість.

Як свідчить світова практика одним з досить поширених видів несільськогосподарської зайнятості став сільський туризм, який містить цілий комплекс послуг – від здавання житла в оренду, надання повного чи часткового пансіону до розважальних послуг (катання на конях, баня, мисливство, демонстрування етнічних традицій тощо).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем розвитку сільського зеленого туризму присвячено праці багатьох вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема В.І. Биркович, Т.М. Булах, В.В. Гаворецького, Ю.В. Зінько, М.Й. Рутинського, Х. Каравеллі, М.М. Костриці, Н.Е. Кудли, В.К. Федорченка та інших. Попри існуючий науковий доробок та зважаючи на актуальність питання щодо розвитку сільського зеленого туризму, виникає необхідність у більш глибокому дослідженні даного виду туризму як альтернативного виду зайнятості сільського населення.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних пропозицій щодо розвитку сільського зеленого туризму як альтернативного виду зайнятості населення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Значного поширення сільський зелений туризм в Україні набув протягом останніх років, оскільки українське село має дорогоцінну історико-архітектурну спадщину, культуру, самобутній побут, мальовничі ландшафти; наділене багатими лікувально-рекреаційними ресурсами і завдяки цьому члени особистих селянських господарств мають змогу забезпечити себе роботою. За оцінками фахівців Інституту економіки НАН України, з 6,3 млн приватних житлових будинків у сільській місцевості майже мільйон може бути використано на ринку сільського туризму. На сьогодні ж лише декілька сотень сільських садиб використовуються для потреб туризму.

У світовій практиці сільський зелений туризм розглядається як альтернатива традиційному сільському господарству за розмірами отриманих прибутків. Інвестиція у сільське господарство починає повертатися через півроку – рік, не скоріше. Інвестиція у сільський туризм починає повертатися з початком туристичного сезону, а його тривалість буде залежати від того як ми зможемо організувати туристичний потік. До того ж, розвиток інфраструктури сільського туризму не вимагає таких значних капіталовкладень, як інші види туризму і може здійснюватися за рахунок коштів самих селян без додаткових інвестицій.

В Україні існує три різновиди сучасного сільського зеленого туризму:

- агротуризм – вид сільського зеленого туризму як пізнавального, так і відпочинкового характеру, пов'язаний з використанням майна особистих селянських господарств, або земель сільськогосподарських підприємств, котрі тимчасово не використовуються в аграрній сфері. Цей вид може не мати обмежень в завантаженості на територію і регламентуванні видів розважального відпочинку та передбачає здійснення агротуристичної діяльності під час тимчасового перебування туристів у сільській місцевості;

- відпочинковий (відпочинок на селі) – базою його розвитку є житловий фонд особистих селянських господарств і наявні природні, рекреаційні, історико-архітектурні, культурно-побутові та інші надбання сільської місцевості;

- екотуризм – науково-пізнавальний вид сільського зеленого туризму, характерний для сільських місцевостей і сіл, розташованих у межах територій національних парків, заповідних зон, природних парків, де передбачено відповідні обмеження щодо навантажень на територію та регламентовано види розважального відпочинку. Такий вид туризму спрямований на охорону природного й культурного середовища регіонів, котрі відвідуються туристами, і передбачає, що учасниками цих подорожей є люди з високою екологічною свідомістю.

Останнім часом виокремився новий вид сільського туризму – екоагротуризм, що передбачає відпочинок у селян, які займаються вирощуванням сільської продукції із застосуванням екологічних методів. Цей вид поєднує агротуризм з екологічним сільським господарством [1, с. 296].

Головною фігурою в забезпеченні функціонування зазначених видів туризму, в організації відпочинку на селі виступає сільська родина, яка надає житло, забезпечує харчування і знайомить з особливостями сільської місцевості. Практика показує, що для обслуговування одного туриста на стаціонарному маршруті необхідно мінімально три робочих місця. Цілком імовірно, що розвиток агротуристичного бізнесу і супутніх виробництв призведе до закріплення у сільській місцевості молоді, що сприятиме збереженню сформованої системи розселення і відновленню демографічного потенціалу сільських населених пунктів.

Важливою проблемою розвитку сільського зеленого туризму в Україні є відсутність чітко сформульованої державної політики щодо сільського туризму й системи нормативно-правового забезпечення цього виду туристичної діяльності. Відсутня сприятлива законодавча база для розвитку сільського зеленого туризму, зокрема закон про даний вид туризму. На рівні законів не визначено статус господарів, які приймають на відпочинок туристів та немає термінологічної єдності. В економічній літературі зустрічаються різні назви цього виду туризму (агротуризм, сільський, екологічний, екоагротуризм, зелений та інші), багато авторів ототожнюють різні поняття. Тому вважаємо за доцільне проаналізувати та дати авторське визначення дефініції сільського зеленого туризму.

Варто відмітити, що відповідно до ст. 4 Закону України «Про туризм» сільський туризм розглядається як самостійний вид туризму, розвиток якого віднесено до одного з основних напрямів державної політики в галузі туризму (ст. 6), який не ототожнюється з «зеленим», а «зелений туризм» – є синонімом екологічного туризму [2]. Водночас у інших нормативних актах, а саме: Законі України «Про особисте селянське господарство» від 15.05.2003 р., Законі України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» від 17.06.2004 р., Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми розвитку туризму на 2002-2010 роки» від 29.04.2002 р., Указі Президента України «Про основні засади розвитку соціальної сфери села» від 20.12.2000 р., Указі Президента України «Про основні напрями розвитку туризму в Україні до 2010 р.» від 10.08.1999 р. – вживається термін «сільський зелений туризм».

Згідно із ст. 1 проекту Закону України «Про сільський зелений туризм» [3] сільський зелений туризм представляє собою відпочинковий вид туризму, що передбачає тимчасове перебування туристів у сільській місцевості (селі) та отримання ними послуг сільського зеленого туризму. В даному випадку визначення терміну сільський туризм звужено до відпочинкового, хоча, очевидно, метою такого туризму є не лише відпочинок, але і оздоровлення, пізнання, праця тощо.

Т.М. Булах визначає сільський зелений туризм як вид туризму, що передбачає знайомство з місцевим побутом в агрооселях, вивчення традицій проведення народних свят, фольклорної творчості, організацію подорожі вихідного дня з полюванням, рибальством, турів «народна аптека» зі збиранням лікарських трав, «пасіка» – з качанням меду, «сам собі господар» – з навчанням традиційним народним технологіям виробництва соків, вин, консервування овочів і фруктів, «дари лісів» – консервування ягід і грибів тощо [4, с. 144].

За визначенням В.К. Федорченка та Т.І. Дьорова, сільський зелений туризм представляє собою вид туризму, який дає можливість міським мешканцям активно відпочивати в приватних сільських господарствах, а сільським господарям поліпшити своє фінансове становище [5, с. 95].

В.І. Биркович пропонує наступний зміст цього поняття: сільський зелений туризм – це специфічна форма відпочинку в приватних господарствах сільської місцевості з використанням майна та трудових ресурсів особистого селянського, підсобного або фермерського господарства, природно-рекреаційних особливостей місцевості та культурної, історичної та етнографічної спадщини регіону [6, с. 139]. Незважаючи на різноманітність у підходах, спільним для більшості авторів є посилання на те, що сільський зелений туризм – це насамперед вид відпочинку, який пов'язаний з виїздом у сільську місцевість.

Складність у визначенні дефініції сільського зеленого туризму породжується тією обставиною, що це багатогранна, міжсекторальна діяльність, яка зародилась і є більш поширеною на урбаністичних територіях. У результаті цього визначаємо сільський зелений туризм, з одного боку, як вид активного відпочинку на сільській території з метою ознайомлення з місцевою культурою,

природою та історією краю, а з іншого – певний різновид підсобної господарської діяльності особистих селянських господарств з використанням свого господарства (садиби), а також надання відпочивальникам (туристам), послуг пов'язаних із рекреаційною та туристичною діяльністю, зокрема, харчування, забезпечення місць для проживання тощо.

Враховуючи зазначені особливості розвитку сільського зеленого туризму, необхідно законодавчо закріпити усталені визначення базових положень і термінів (сільський, аграрний, зелений туризм, зайнятість у сфері сільського туризму, агротуристична оселя), чітко розмежувати поняття підприємницької і підсобної діяльності в сфері сільського туризму, забезпечити закріплення певних пільг та преференцій (сплата податків, оплата комунальних послуг, електроенергія тощо) і встановлення ефективних регуляторів, запровадження яких сприятиме активізації його розвитку.

Сільський туризм сприяє скороченню міграції населення з сіл до міст, що надає державі змогу заощадити значні фінансові і матеріальні ресурси. За підрахунками експертів Європейського банку реконструкції та розвитку, облаштування в місті вихідця з сільської місцевості в 20 разів дорожче, ніж створення умов для його життя і роботи в селі. Отже, на сьогодні економічні потреби третини (32,8%) населення України, яку складають сільські мешканці, не можуть бути ефективно задоволені без прийняття окремого закону в сфері сільського туризму.

Міжнародний імідж сільського відпочинку поки що неоднозначний. З одного боку, Україна традиційно сприймається як аграрна країна, одна з європейських житлиць зі збереженим сільським укладом життя, багатою культурною спадщиною, із мальовничими краєвидами та гостинними господарями. З іншого боку – не приваблює іноземних туристів відносно низький стандарт житла і його недостатня технічна забезпеченість, а також необлаштованість сіл та доволі обмежений вибір дозвілля й можливостей активного відпочинку [7].

Серед інших проблем, які перешкоджають успішному розвитку сільського туризму, є: політико-економічна нестабільність у державі; наявність тіньової сфери діяльності; неефективне податкове регулювання; відсутність механізму раціонального та екологічно збалансованого використання природного та історико-культурного потенціалу для потреб туризму; неналежна освітня та організаційна підготовка сільських господарів; відсутність маркетингової та рекламної стратегії; низький рівень інфраструктури та комунікацій; невисока привабливість іміджу України в очах іноземних туристів.

Перешкодою на шляху розповсюдження ідеї сільського зеленого туризму є відсутність інформаційно-консультаційного забезпечення селян. Досить часто сільський туризм ототожнюють з високоприбутковим бізнесом. Проте туристичні послуги у сфері сільського зеленого туризму не обов'язково належать до підприємницької діяльності. Стаття 1 Закону України «Про особисте селянське господарство» [8] визначає використання майна садиби, зокрема, для надання послуг у сфері сільського зеленого туризму, як діяльність, що не є підприємницькою.

Така діяльність може здійснюватися без створення юридичної особи в рамках особистого селянського господарства індивідуально або з залученням інших членів родини, які спільно проживають. Ці послуги можуть включати також реалізацію надлишків власної сільськогосподарської продукції, що також не потребує реєстрації як підприємців. Якщо необхідно показати туристам певні місцеві пам'ятки або природні принади округи, то ці послуги (туристичний супровід) потребують спеціальної освіти та дозволу. Крім того, власник садиби не має права одночасно приймати більше ніж 10 гостей, та не може включати у простір відведений для туристів більше ніж 7 приміщень. В разі виходу за ці рамки діяльність регулюється загальним законодавством про туризм, та підпадає під оподаткування.

Важливими є питання пропагування та просування в Україні самої ідеї сільського зеленого туризму в цілому. Насамперед повинні бути активізовані місцеві органи влади щодо підтримки сільського зеленого туризму, які мають зрозуміти, що зелений туризм – це додаткові гроші й поліпшення інфраструктури району [9, с. 32]. Відповідно вони повинні забезпечувати: розвиток обслуговуючої інфраструктури, забезпечення дорожно-транспортним зв'язком; сприяння ініціативам щодо позначення велосипедних та пішохідних маршрутів, впорядкування пляжних місць; допомога в організації регіональних ярмарок, виставок; проведення навчальних семінарів, тренінгів; допомога з інформаційним забезпеченням (реклама, друкування брошур про туристичний потенціал регіону та його окремих районів, адреси агротуристичних господарств тощо); сертифікація садиб. Реалізація відповідних заходів дасть змогу отримати необхідні знання з сільського зеленого туризму всім тим, хто вже розпочав цю справу або має бажання та можливості її розпочати.

Висновки з проведеного дослідження. Успішно вирішити наведені проблеми, активізувати туристичну діяльність в сільській місцевості та значно збільшити приплив туристів можливо за наявності партнерських стосунків влади, бізнесу та професійних громадських організацій, діяльність яких пов'язана з розвитком сільського туризму, сільськогосподарських дорадчих служб, а також власників агротуристичних садиб та їх добровільних об'єднань у різних сферах – з метою розроблення і впровадження ефективних регуляторів залучення і використання туристичних ресурсів сільської місцевості та створення конкурентоспроможного національного туристичного продукту.

Розвиток сільського зеленого туризму сприятиме стабілізації економічної ситуації в сільській місцевості, оскільки має всі підстави аби перетворитися на джерело додаткових прибутків для селян, створити нові робочі місця, збільшити надходження від зовнішньоекономічної діяльності, поповнити державний бюджет через сплату податків та надати імпульс для розвитку трудомістких і нетрадиційних сільськогосподарських виробництв або сприяти їх відродженню.

Туризм виступає важливим джерелом робочих місць для сільських громад, особливо для тих, які знаходяться в демо- чи агродепресивних та економічно відсталих районах; вирішує демографічну проблему: молодь залишається на селі завдяки наявності цікавої та перспективної роботи; створює додатковий дохід для членів сільських громад з використанням власних можливостей та ресурсів селянського господарства; підтримує відродження та збереження традиційної культури, мистецтв та ремесел; зберігає екологічний стан та привабливість довкілля через зниження техногенного виробничого впливу на природні ресурси.

Отже, спрямування сільського зеленого туризму позиціонується як стійкий вид туризму, який в змозі сприяти рішенню багатьох комплексних проблем. Розвиток сільського зеленого туризму варто розглядати не як суто комерційну діяльність, а як соціально-економічне явище, яке відроджує село, зберігає його традиційні цінності та сільські громади.

Література

1. Інноваційні трансформації аграрного сектора економіки: монографія / [О.В. Шубравська, Л.В. Молдаван, Б.Й. Пасхавер та ін.]; за ред. д-ра екон.наук О.В. Шубравської; НАН України, Ін-т екон. та прогнозув. – К., 2012. – 496 с.
2. Про туризм: закон України [прийнято Верхов. Радою 17 вересня 1995 р. № 324/95-ВР] [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%805>
3. Про сільський зелений туризм [Електронний ресурс] : проект закону України від 20.07.2009. – Режим доступу : http://icp.org.ua/ukr/zakon/akts/2005/08/18/zakon_ukraini_pro_si_206.html
4. Булах Т.М. Сільський туризм як перспективний напрям для соціально-економічного розвитку села / Т.М. Булах // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. – № 11. – С. 143–147.
5. Федорченко В.К. Історія туризму в Україні / В.К. Федорченко, Т.А. Дьорова. – К. : Вища школа, 2002. – 195 с.
6. Биркович В.І. Сільський зелений туризм – пріоритет розвитку туристичної галузі України / В.І. Биркович // Стратегічні пріоритети. – 2008. – № 1(6). – С. 138–143.
7. Голобородько Я. Сільський туризм в Україні: міф чи реальність? [Електронний ресурс] / Ярослав Голобородько // Аграрна газета. – 2015. – 5 трав. – Режим доступу : http://www.agrarnagazeta.com.ua/cilskiy_turizm_v_ukraini_mif.html
8. Про особисте селянське господарство: закон України [прийнято Верхов. Радою 15 травня 2003 р. №742-IV] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/742-15>
9. Кудла Н.Е. Роль органів місцевого самоврядування у розвитку агротуристичного руху / Н.Е. Кудла // Економіка АПК. – 2006. – № 2. – С. 30–34.

References

1. Shubravskaya, O.V., Moldavan, L.V., Paskhaver, B.I. et al. (2012), *Innovatsiini transformatsii ahrarnoho sektora ekonomiky* [Innovative transformations of agrarian sector in economy], NAN Ukrainy, In-t ekon. ta prognosuv, Kyiv, Ukraine, 496 p.
2. *Zakon Ukrainy "Pro turyzm" pryiniaty 17 veres. 1995 roku № 324/95-VR* [Law of Ukraine "On tourism " from September 17 1995, № 324/95-SC], available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%805> (access date March 2, 2016).
3. *Proekt Zakonu Ukrainy "Pro silskiy zeleniy turyzm " vid 20 lupn. 2009 roku* [Draft Law "On Rural Green Tourism " of July 20 2009], available at: http://icp.org.ua/ukr/zakon/akts/2005/08/18/zakon_ukraini_pro_si_206.html (access date March 2, 2016).
4. Bulakh, T.M. (2010), "Rural tourism as a perspective field for social-and-economic development of the village", *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 11, pp. 143–147.
5. Fedorchenko, V.K., and Dorova, T.A. (2002), *Istoriia turyzmu v Ukraini* [History of tourism in Ukraine], Vyshcha shkola, Kyiv, Ukraine, 195 p.
6. Byrkovich, V.I. (2008), "Rural green tourism – priority of the development of the tourism field in Ukraine", *Stratehichni priorytety*, no. 1(6), pp. 138–143
7. Holoborodko, Ya. (2015), "Rural tourism in Ukraine: myth or reality?", *Ahrarna hazeta*, available at: http://agrarnagazeta.com.ua/cilskiy_turizm_v_ukraini_mif.html (access date March 2, 2016).
8. *Zakon Ukrainy "Pro osobyste selianske hospodarstvo" : pryiniaty 15 trav. 2003 roku № 742-IV* [Law of Ukraine "On private farming industry" from May 15, 2003, № 742-IV], available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/742-15> (access date March 2, 2016).
9. Kudla, N.E. (2006), "Role of the authorities of local government in the development of agritourism movement", *Ekonomika APK*, no. 2, pp. 30–34.

Рецензент: д.е.н., професор Уманського національного університету садівництва О.О. Шкільний

AUTHORS OF THE NUMBER

Babii Oleg Mykolaiovych, *cand.sc.(econ.)*, *assoc. prof.*, *assistant professor of the department of economics of enterprise*; **Tsurkan Svitlana Mykolaivna**, *lecturer of the department of economics of enterprise*, *Odessa National Economic University* (kartinka7753191@ukr.net);

Buhaichuk Nataliia Volodymyrivna, *graduate student*, *Lviv Academy of Commerce* (nataliia.buhaichuk@gmail.com);

Dubyk Viktoriia Yakivna, *cand.sc.(econ.)*, *assoc. prof.*, *assistant professor of the department of economics and management*, **Osidach Olena Bohdanivna**, *senior lecturer of the department of economics and management*, *Ivan Franko National University of Lviv* (viktorka80@meta.ua, osidach@ukr.net);

Dziadykevych Yurii Volodymyrovych, *dr.sc.(techn.)*, *professor*, **Hevko Bohdan Romanovych**, *graduate student*, *department of bio-resource management and nature use*, *Ternopil National Economic University* (faem_tneu@ukr.net);

Dziubenko Larysa Ivanivna, *graduate student of management in construction*, *Kiev National University of Construction and Architecture* (kmmknuba@mail.ua);

Kachan Dmytro Anatoliiovych, *graduate student*, *Bila Tserkva National Agrarian University*(dmqachan@gmail.com);

Klimenko Olena Mykolaivna, *cand.sc.(econ.)*, *assoc. prof.*, *assistant professor of the department of political economy*, **Stepanenko Viktoriia Oleksiivna**, *cand.sc.(econ.)*, *assoc. prof.*, *assistant professor of the department of political economy*, *Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics* (elennika@rambler.ru, viktoriia.stepanenko@gmail.com);

Kostunets Tetiana Anatoliivna, *assistant of department of economic cybernetics and information systems*, *Vinnitsia Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics* (tkostunecz@mail.ru);

Krakovskiy Yuriy Stanislavovych, *graduate student*, *NSC "Institute of Agrarian Economy"* (yurakrakov@ukr.net);

Kravchenko Nataliia Vasylivna, *cand.sc.(econ.)*, *assoc. prof.*, *assistant professor of the department of economics, of organization and management of enterprises*, *Kryvyi Rih National University* (kravchenko.nav@gmail.com);

Kryukova Iryna Oleksandrivna, *dr.sc.(econ.)*, *assoc. prof.*, *head of the department of accounting and auditing*, *Odessa State Agrarian University* (kryukovaia1@rambler.ru);

Kuz Vasyl Ivanovych, *cand.sc.(econ.)*, *assistant professor of accounting, audit and economic analysis department*, *Bukovyna State University of Finance and Economics* (v_kuz@ukr.net);

Kuzmina Olena Mykhailivna, *cand.sc.(techn.)*, *assistant professor of the department of economic cybernetics and of information systems*, **Yaremko Svitlana Anatoliivna**, *cand.sc.(techn.)*, *assistant professor of the department of economic cybernetics and of information systems*, *Vinnitsia Institute of Trade and Economics KNUTE* (lenakuzmina@ukr.net);

Kyrychenko Kateryna Viktorivna, *cand.sc.(econ.)*, *assistant professor of the department "Finances and Credit"*, *Kherson National Technical University* (ekaterina-kolisni@meta.ua);

Marynychak Liliya Romanivna, *cand.sc.(econ.)*, *assistant professor of the department of finance*, **Klymiuk Taras Yaroslavovych**, *Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas* (lmarynychak@yahoo.com);

Mashchenko Maryna Anatoliivna, *cand.sc.(econ.)*, *assistant professor of the department of political economy*, *Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics* (mmashchenko@inbox.ru);

Melnyk Liliia Mykolaivna, *cand.sc.(econ.)*, *senior lecturer of department of management innovative activity and entrepreneurship*, *Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University* (liliiana-mel@list.ru);

Mudrak Ruslan Petrovych, *dr.sc.(econ.)*, *professor*, *head of the department of marketing*, **Mazur Yurii Pavlovych**, *cand.sc.(econ.)*, *assistant professor of the department of marketing*, *Uman National University of Horticulture* (mrp1974@ukr.net);

Naherniuk Diana Valentynivna, *cand.sc.(econ.)*, *senior lecturer of the department of tourism and hotel and restaurant business*, *Uman National University of Horticulture* (diana_nagernyuk@i.ua);

Okhota Vitalii Ivanovych, *cand.sc.(econ.)*, *assistant professor of international business and tourism department*, *Ternopil National Economic University* (okhota@ukr.net);

Panukhnyk Iana Hennadiivna, *cand.sc.(econ.)*, *assistant of the department of economic cybernetics*, *Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University* (paniuh@yandex.ru);

Parkhomets Mykola Kyrylovych, *dr.sc.(econ.)*, *professor*, *professor at the department of accounting, economical and legal maintenance of AIP*, *Ternopil National Economic University* (luda@uniyat.in.ua);

Pavlov Konstantin Viktorovich, *dr.sc.(econ.)*, *professor*, *head of the department of economics and management*, *Kamsky institute of humanitarian and engineering technologies*, *Izhevsk, Russian Federation* (kvp_ruk@mail.ru);

Podolchak Nazar Yuriiiovych, *dr.sc.(econ.)*, *professor*, *head of the department of administrative and financial management*, **Vishka Iryna Serhiivna**, *graduate student of the department of administrative and financial management*, *National University Lviv Polytechnic* (iraelf.7@gmail.com);

Popova Valentyna Dmytrivna, *cand.sc.(econ.)*, *assoc. prof.*, *assistant professor of accounting, audit and economic analysis department*, *Bukovyna State University of Finance and Economics* (popova_bdfa@mail.ru);

Primerova Olena Kostiantynivna, *cand.sc.(econ.)*, *assistant professor of the department of finance*, **Ovchynnikov Andrii Yuriiiovych**, *master on finance*, *National University of "Kyiv-Mohyla Academy"* (lena_primerova@yahoo.com);

Putsenteilo Petro Romanovych, *dr.sc.(econ.)*, *professor*, **Humeniuk Olena Oleksiivna**, *cand.sc.(econ.)*, *assoc. prof.*, *Ternopil National Economic University* (naukatneu@gmail.com);

Ruska Ruslana Vasylivna, *cand.sc.(econ.)*, assistant professor of the department of economics and mathematical methods, **Aliluiko Andrii Mykolaiovych**, *cand.sc.(physico-mathematical)*, assistant professor of the department of economics and mathematical methods, Ternopil National Economic University (aliluyko@imath.kiev.u);

Shelenko Diana Ivanivna, *cand.sc.(econ.)*, assistant professor at the department of accounting and auditing, **Zhuk Olha Ivanivna**, *cand.sc.(econ.)*, assistant professor at the department of accounting and auditing, **Balaniuk Serhii Ivanovych**, *cand.sc.(econ.)*, lecturer department of marketing and management, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ivano-Frankivsk (diantysya@ukr.net);

Sitkovska Alla Oleksandrivna, *cand.sc.(econ.)*, assoc. prof., Dnepropetrovsk State Agrarian and Economic University (sitkov@i.ua);

Stefaniuk Uliana Fedorivna, assistant, Lviv National Agrarian University (Lypchuk@i.ua);

Stelmashchuk Anton Mykhaylovych, *dr.sc.(econ.)*, professor, PIHE "Khmelnyskyi Economical University", **Stelmashchuk Yurii Antonovych**, *cand.sc.(econ.)*, research fellow, PE "Institute of Economics, Technology and Entrepreneurship" (stelmaschuk_47@mail.ru);

Svynous Ivan Viktorovych, *dr.sc.(econ.)*, professor; **Khomiak Nataliia Vasylivna**, *cand.sc.(econ.)*, assoc. prof., **Rudych Oksana Oleksandrivna**, *cand.sc.(econ.)*, assoc. prof., Bila Tserkva National Agrarian University (isvinous@yandex.ua);

Sydor Halyna Viktorivna, *cand.sc.(econ.)*, senior lecturer of the department of fundamental and of special disciplines of Chortkivskyi Institute of Entrepreneurship and Business, Ternopil National Economic University (sidor.gal@yandex.ua);

Tkachenko Iryna Vitaliivna, graduate student, Mykhailo Ostrohradskyi Kremenchuk National University (tirinavit@gmail.com);

Varchenko Olha Myronivna, *dr.sc.(econ.)*, professor, head of department of finances and credit director of training and scientific institute of economics and business, **Lypkan Olena Viktorivna**, *cand.sc.(econ.)*, assistant of department of enterprise economics, Bila Tserkva National Agrarian University (omvarchenko@ukr.net);

Yegupov Yuriy Artemovych, *cand.sc.(econ.)*, assoc. prof., assistant professor of the department of economy enterprise, Odessa National Economic University (Egupov1956@mail.ru);

Zhykhartseva Olena Oleksandrivna, candidate for a degree of the department of economic theory, Lviv Commercial Academy (iraan@ukr.net).